FINANSSIALA

28.9.2026

Laitila Antti

Talousvaliokunnalle

HE 126/2026 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi osakeyhtiölain ja osuuskuntalain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

FA kannattaa osakeyhtiölain ja osuuskuntalain muuttamista

- Finanssiala ry (FA) kannattaa pääpiirteissään osakeyhtiölakiin ja osuuskuntalakiin ehdotettavia muutoksia. FA:lla oli edustaja työryhmässä, joka valmisteli hallituksen esityksen pohjana olevan mietinnön
- Erityistä tarkastusta koskevan johdon avustamisvelvollisuuden laiminlyönnin rangaistavuutta ja velkojen selvittämistä kevennetyssä osakeyhtiön rekisteristä poistamista koskevassa menettelyssä tulisi kuitenkin vielä tarkastella uudelleen

1 Yleisiä huomioita

Osakeyhtiölain ja osuuskuntalain tarkistamista valmistellut työryhmä ei havainnut sääntelyssä puutteita, joiden korjaamiseksi pitäisi muuttaa voimassa olevan sääntelyn perusratkaisuja. Tämä on lähtökohtana myös hallituksen esityksessä ja FA tukee tätä linjaa. Ehdotetut lakimuutokset ovat melko tarkkarajaisia ja teknisiä muutoksia, joilla ei puututa voimassa olevan yhtiöoikeudellisen sääntelyn perusteisiin.

On hyvä, että hallituksen esityksen vaikutusarviointia on työryhmämietintöä seuranneessa jatkovalmistelussa tarkennettu. Samalla on esityksessä mainitulla tavalla selvää, ettei vaikutuksia voida euromääräisesti arvioida kovin tarkasti etenkään yrityksille.

2 Erityistä tarkastusta koskevaa johdon avustamisvelvollisuuden laiminlyöntiä ei pitäisi kriminalisoida

Osakeyhtiölain 7 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 8a pykälä, jossa säädettäisiin yhtiön toimielinten velvollisuudesta avustaa erityistä tarkastajaa. Hallitus ehdottaa myös, että tämän pykälän mukaisen avustusvelvollisuuden tahallinen laiminlyönti tulisi rangaistavaksi osakeyhtiörikkomuksena (ehdotettu OYL 25:2 5 kohta).

Erityisen tarkastuksen tehokkuuden turvaaminen on hyväksyttävä tavoite ja FA kannattaakin suurinta osaa hallituksen esittämistä erityistä tarkastusta koskevista säännöksistä. Erityistä tarkastusta koskevan laiminlyönnin rangaistavuuden sitoiminen OYL 7:8a:n mukaiseen yhtiön toimielinten velvollisuuteen avustaa erityistä tarkastajaa on kuitenkin rikosoikeudelliselta sääntelyltä edellytettävän tarkkarajaisuuden kannalta ongelmallinen. Hallituksen esityksessä mainitaan tavallisia avustusvelvollisuuden täyttämistapoja, kuten tiettyjen asiakirjojen toimittaminen tarkastajalle. Ehdotetun OYL 7:8a:n mukaan avustusvelvollisuuden täyttäminen voi edellyttää kuitenkin muitakin säännöksessä tarkemmin yksilöimättömiä toimia, joiden tekemättä jättäminen voisi ehdotetun OYL 25:2 5 kohdan mukaan johtaa rangaistusvastuuseen.

Vaikka jokaista käytännön tilannetta ei voida ennakoida säännöksen sanamuodossa, on säännös ehdotetussa muodossa liian lavea. Näin on siitä huolimatta, että avustusvelvollisuuden laiminlyönnin rangaistavuus edellyttäisi tahallisuutta. Vaikka ehdotetun OYL 7:8a:n perustelujen mukaan tietynlaisen avun tarpeellisuuden arviointi on ennen muuta erityisen tarkastajan tehtävä, voi johdon ja tarkastajan välille syntyä esimerkiksi tietyn tiedon luovuttamisen lainmukaisuutta koskeva erimielisyys.

FA katsookin, että erityisen tarkastuksen asianmukainen toteutuminen voidaan turvata esimerkiksi uhkasakolla tehostetulla täytäntöönpanomääräyksellä. Uhkasakkomenettely arvioidaan hallituksen esityksessä liian hitaaksi, mutta myös rikosoikeudellista seuraamusta voidaan vastustaa samalla perusteella. Erityisen tarkastajan tekemä tutkintapyyntö ei ilmeisesti välittömästi velvoittaisi tarkastajan pyytämän aineiston luovuttamiseen ja rikosprosessi esitutkintoineen, syyteharkintoineen ja tuomioistuinkäsittelyineen vie aikaa. Jälkikäteen tuomittava rangaistuskaan ei itsessään takaa, että tarkastaja saa haluamansa aineiston.

Jos kriminalisoinnista ei luovuta, olisi OYL 7:8a:ta muutettava siten, että johdon olisi varattava erityiselle tarkastajalle tilaisuus toimittaa erityinen tarkastus siinä laajuudessa kuin voidaan pitää olosuhteet huomioiden kohtuullisena. Tämäkin säännös olisi monitulkintainen, mutta olisi johdon oikeussuojan kannalta kohtuullisempi.

3 Velkojansuoja hakemusperusteisessa yhtiön rekisteristä poistamisessa edellyttää korostunutta huolellisuutta velkojen selvittämisessä

Hallitus esittää, että tulevaisuudessa yksityisen osakeyhtiön toiminta voitaisiin päättää selvitystilaan asettamisen lisäksi myös kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella tehdyllä päätöksellä rekisteristä poistamisen hakemisesta. Edellytyksenä tällaisen päätöksen tekemiselle olisi, ettei yhtiöllä ole tunnettuja velkoja ja vastuita ja yhtiö on päättänyt jakaa kaikki varansa.

FA ymmärtää tarpeen joustavoittaa yksityisen osakeyhtiön toiminnan lakkaamiseen liittyviä menettelyjä. Asiaa koskevan säännösehdotuksen (uusi OYL 20:19a) perusteluissa yhtiön hallitukselta edellytettävä normaali huolellisuusvelvollisuus yhtiön velkojen selvittämiseksi ei kuitenkaan välttämättä turvaa velkojien asemaa riittävästi. Jos velkojataho jää ennen rekisteristä poistamista selvittämättä, voi velkojalla olla rekisteripoiston jälkeen useita uusia, jopa kymmeniä velallisia, joille selvittämättä jäänyttä varallisuutta on siirtynyt. Tämä riski koskee erityisesti merkittäviä vakuudettomien velkojen ryhmiä, kuten lakisääteisiä sosiaaliturvamaksuja. Lopputuloksena voi olla, että lakisääteisiä velvoitteita siirtyy muiden vakuutettujen maksuvelvoitteiksi. Tämän riskin pienentämiseksi yhtiön velkojen ja velkojien selvittämisessä olisi edellytettävä erityistä huolellisuutta tavanomaisen huolellisuuden sijaan.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs